

УДК 378.014.5:352.07

DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2026-2\(227\)-49-55](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2026-2(227)-49-55)

ВОЛОДАВЧИК ВІКТОРІЯ СЕРГІЇВНА,

кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри публічної служби й управління навчальними закладами, Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», м. Лубни, Україна

Viktoriia Volodavchyk,

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor at the Department of Public Service and Management of Education, Luhansk Taras Shevchenko National University, Lubny, Ukraine

E-mail: volodavchykviktorija@gmail.com

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-8471-7548>

ВПЛИВ РЕАЛІЗАЦІЇ СПІЛЬНИХ ПРОЄКТІВ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД НА ЯКІСТЬ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ

А Досліджено вплив реалізації спільних проєктів закладів вищої освіти (ЗВО) та територіальних громад на якість освітніх послуг і розвиток освітнього середовища на регіональному рівні. Спільна діяльність ЗВО та громад формує умови для розвитку ефективної моделі управління освітою, підвищує якість освітніх послуг, сприяє інноваційному розвитку територій і забезпечує соціальну відповідальність університетів. Отримані результати можуть бути використані для розроблення стратегій інтегрованого розвитку освітньої сфери, оптимізації ресурсного забезпечення, підвищення мотивації учасників спільних проєктів і створення сталих механізмів взаємодії університетів із громадами.

Ключові слова: заклади вищої освіти; територіальні громади; якість освітніх послуг; практико-орієнтована освіта; інноваційний розвиток; соціальна відповідальність університету; інфраструктурні проєкти; партнерська взаємодія; децентралізація

THE IMPACT OF THE IMPLEMENTATION OF JOINT PROJECTS BETWEEN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS AND TERRITORIAL COMMUNITIES ON THE QUALITY OF EDUCATIONAL SERVICES

S The article examines the impact of joint projects between higher education institutions and local communities on the quality of educational services and the development of the educational environment at the regional level. The author emphasizes the strategic role of universities as active agents of the social, economic and innovative development of territories, capable of forming practice-oriented educational programs and increasing the efficiency of local government bodies. The main areas of partnership are explored: updating educational programs with the involvement of community representatives and public organizations to integrate practical experience; scientific and research cooperation through joint laboratories, conferences, and data exchange; social and educational initiatives, including workshops, and cultural and environmental events; and infrastructure projects that involve the modernization of educational buildings, libraries, and laboratories through joint grant programs.

It is stated that such interaction contributes to increasing the practice-oriented nature of education, developing the professional and leadership competencies of students and teachers, integrating theoretical knowledge with the real needs of the community, and increasing the competitiveness of the institution at the national and international levels. Particular attention is paid to examples of the successful implementation of joint initiatives in Ukraine: in the Dnipropetrovsk region; in the Vinnitsa region; in the Kyiv region; in the Lviv region; in the Poltava region, and in the Cherkasy region.

The conclusions emphasize that the joint activities of higher education institutions and communities create conditions for the development of an effective model of education management, improve the quality of educational services, promote the innovative development of territories and ensure the social responsibility of universities. The results obtained can be used to develop strategies for integrated development of the educational sphere, optimize resource provision, increase the motivation of participants in joint projects, and create sustainable mechanisms for interaction between universities and communities, which will contribute to the long-term development of both education and regional communities.

Keywords: higher education institutions; territorial communities; quality of educational services; practice-oriented education; innovative development; social responsibility of the university; infrastructure projects; partnership; decentralization

Постановка проблеми. Сучасна система вищої освіти України переживає період глибоких трансформацій, що зумовлено як глобальними освітніми тенденціями, так і внутрішніми соціально-економічними та політичними чинниками, зокрема процесами децентралізації, реорганізації територіальних громад і викликами воєнного часу. У цих умовах особливу актуальність набуває питання підвищення якості освітніх послуг, що надаються закладами вищої освіти (ЗВО), та забезпечення їхньої відповідності реальним потребам студентів, ринку праці й територіальних громад. Традиційні моделі університетської діяльності, що фокусуються виключно на академічному навчанні, дедалі більше виявляють свою обмеженість у здатності інтегрувати освіту, науку та практичну соціальну діяльність у контексті розвитку громад.

Одним із найефективніших інструментів подолання цих обмежень стає реалізація спільних проєктів між ЗВО та територіальними громадами, що передбачає інтеграцію освітнього, наукового та соціально-економічного потенціалу університету із локальними потребами громади. Однак на практиці виникає низка проблем: відсутність системного підходу до партнерської взаємодії, дефіцит досвіду та інституційної підтримки, складність узгодження освітніх програм із потребами громад, недостатнє фінансування та бюрократичні перепони.

Ці проблеми створюють бар'єри для повноцінної реалізації потенціалу освітніх установ як центру інновацій і розвитку громад. Одночасно вони відкривають нові можливості для формування практико-орієнтованої освіти, підвищення компетентності студентів і викладачів, а також розвитку інфраструктурних і соціальних проєктів, які сприяють зміцненню взаємодії між університетом і суспільством.

Отже, актуальність дослідження полягає в необхідності комплексного аналізу впливу спільних проєктів ЗВО та територіальних громад на якість освітніх послуг, виявлення ефективних моделей співпраці, а також формування практичних рекомендацій щодо оптимізації цього процесу в умовах сучасних викликів і перспектив розвитку регіональної освітньої політики.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Проблема взаємодії закладів вищої освіти з територіальними громадами та її вплив на якість освітніх послуг є предметом активного наукового обговорення як в Україні, так і за кордоном. У вітчизняному науковому дискурсі увага здебільшого зосереджена на питаннях децентралізації, модернізації освітніх систем, інтеграції університетів у розвиток громад і створенні механізмів державно-громадського управління в освіті. Разом із тим, комплексного аналізу саме спільних проєктів ЗВО та територіальних громад як чинника підвищення якості освітніх послуг бракує, що зумовлює потребу у подальшому вивченні цього явища.

В останні роки низка вітчизняних дослідників розглядала суспільно-освітню роль університетів у контексті регіонального розвитку. Так, О. Кравченко, Є. Хриков, Н. Васиньова, досліджують організаційні умови реалізації спільної діяльності університетів із громадами, підкреслюючи важливість

модернізації освітніх програм і включення практичних компетентностей в освітній процес [4]. Ця робота висвітлює потребу адаптації освіти до реальних потреб суспільства через партнерську взаємодію, що відповідає загальноприйнятим світовим підходам до трансформації вищої освіти.

Є. Хриков у своїх публікаціях аналізує теоретичні засади взаємодії університетів з органами публічної влади й громадами, визначаючи ключові управлінські завдання, що забезпечують сталу реалізацію проєктів співпраці. Його праці демонструють, що успішне партнерство потребує не лише формальних угод, а й узгодження стратегічних цілей, управлінських механізмів, комунікаційних каналів і мотиваційних інструментів для учасників процесу [9].

Вітчизняні публікації останніх років також зосереджуються на проблемах використання освітніх ресурсів у розвитку громад. Крім того, В. Джах у праці зосереджує увагу на правових аспектах залучення громадськості до прийняття управлінських рішень, що є важливою умовою для впровадження спільних освітніх проєктів [3].

Незважаючи на наявність численних досліджень, питання комплексної оцінки впливу конкретних спільних проєктів ЗВО та територіальних громад на якість освітніх послуг залишається маловивченим. Більшість наукових робіт описують загальні моделі партнерства або окремі випадки, однак недостатньо уваги приділено систематизації механізмів інтеграції університетів у процеси місцевого розвитку через освітні проєкти та оцінку їхнього впливу на результати навчання, соціальну включеність, інноваційну активність та ефективність використання ресурсів.

Отже, існує наукова прогалина щодо комплексного аналізу проєктів, як-от: інструменту підвищення якості освітніх послуг, що зумовлює необхідність подальших досліджень у цьому напрямі.

Мета статті: комплексне дослідження впливу реалізації спільних проєктів закладів вищої освіти та територіальних громад на якість освітніх послуг у регіональному контексті. У межах поставленої мети автор прагне визначити основні напрями та форми співпраці університетів і громад, оцінити їхній внесок у підвищення практико-орієнтованості освіти, розвиток компетенцій студентів і викладачів, а також формування умов для інтеграції наукових і соціальних ресурсів у життєдіяльність громади.

Викладення основного матеріалу. Сучасна Україна перебуває на етапі глибоких трансформацій у сфері державного управління, соціально-економічного розвитку та системи освіти, що визначає нові виклики та можливості для науково-освітнього середовища. Під впливом глобалізаційних процесів, цифровізації економіки та євроінтеграційних тенденцій країна вимушена адаптувати не лише механізми державного управління, а й освітні структури до сучасних вимог ринку праці та соціальних потреб громад. У цьому контексті особливу актуальність набуває переосмислення ролі ЗВО як не лише центрів академічної науки та підготовки фахівців, а й активних агентів змін у територіальних громадах, здатних впливати на соціально-економічний розвиток регіонів і формування стійких громадських практик.

Децентралізація влади, реформи місцевого самоврядування та формування спроможних територіальних громад створюють нові умови для інтеграції університетів у регіональний розвиток. В умовах децентралізації ЗВО набувають статусу не лише освітніх і наукових центрів, але й партнерів місцевого самоврядування у реалізації комплексних програм розвитку територій, що включають економічний, культурний, соціальний та екологічний аспекти. Освітні установи стають каталізаторами інновацій, соціальної активності та економічного розвитку регіонів, беручи активну участь у плануванні та реалізації проєктів місцевого розвитку, підтримці стартапів, розвитку громадських ініціатив і модернізації інфраструктури.

Взаємодія ЗВО із громадами забезпечує формування практико-орієнтованих компетенцій у студентів, стимулює розвиток наукового потенціалу викладачів і підвищує рівень соціальної відповідальності як академічного персоналу, так і самих студентів. Реалізація спільних проєктів дозволяє університетам модернізувати освітні програми відповідно до потреб регіону та ринку праці, залучати ресурси громад для розвитку освітньої, наукової та соціальної інфраструктури, проводити спільні науково-дослідні роботи з актуальних для регіону проблем; впроваджувати інноваційні методики навчання та виховання, а також підвищувати рівень обізнаності громадян щодо сучасних освітніх, соціальних і культурних практик.

На прикладі Дніпропетровської, Вінницької, Київської, Львівської, Полтавської та Черкаської областей можна побачити конкретні результати інтеграції університетів у розвиток місцевих громад. Наприклад, у Дніпропетровській області 71 територіальна громада спільно з університетами впроваджує програми допрофесійної освіти для школярів і студентів, що включають курси Stem-напрямів, підприємництва та цифрової грамотності, а також програми менторства для молоді. Київська область реалізує проєкти модернізації лабораторій та спортивних майданчиків у закладах освіти завдяки спільним грантовим ініціативам, що дозволяє не лише покращити матеріально-технічну базу закладів освіти, а й активізувати участь громади у розвитку освітніх ресурсів. У Львівській області університети активно залучають студентів до еко-проєктів, цифровізації бізнесу та впровадження сучасних практик сталого розвитку, що сприяє інтеграції місцевих громад у науково-освітній процес [7]. Переваги розвитку взаємодії ЗВО з громадами Полтавської області полягає в наукових дослідженнях у сфері взаємодії університетів з територіальними громадами, прикладом є залучення школярів і студентів до проєктів Stem-освіти, всеукраїнських професійно зорієнтованих конкурсів, формування активності здобувачів освіти через участь у соціальних проєктах [2].

Ці практики демонструють, що ефективна співпраця ЗВО і територіальних громад сприяє підвищенню якості освітніх послуг, розвитку практичних компетенцій студентів, активізації наукового потенціалу та сталому соціально-економічному розвитку територій. Інтеграція освіти, науки та місцевих ініціатив формує модель університету як центру

суспільної трансформації, що здатен адаптуватися до сучасних викликів, ефективно реагувати на потреби громад та активно сприяти соціально-економічному зростанню регіонів.

Сучасні заклади вищої освіти в Україні дедалі активніше інтегрують практичний вимір в освітній процес, залучаючи до розроблення освітніх курсів представників місцевих громад, органів місцевого самоврядування, бізнесу та громадських організацій. Такий підхід дозволяє створювати програми, що максимально відповідають потребам регіонального ринку праці, враховують соціальні й економічні виклики територій і сприяють розвитку компетенцій, які реально застосовуються у професійній діяльності.

Наприклад, у Вінницькій області місцеві університети спільно з органами місцевого самоврядування та підприємствами розробляють навчальні модулі з підприємництва, управління проєктами, екології та цифрових технологій. Студенти отримують можливість працювати над реальними кейсами: створювати бізнес-плани для місцевих стартапів, аналізувати ефективність програм підтримки малого бізнесу, впроваджувати екоініціативи та соціальні проєкти. Такий формат навчання забезпечує підготовку фахівців, здатних не лише володіти теоретичними знаннями, а й ефективно вирішувати практичні проблеми на рівні громад, розвивати інноваційне мислення та соціальну відповідальність.

Окрему увагу приділяють допрофесійній освіті школярів. Студенти беруть участь у створенні та реалізації програм для учнів старших класів, виконуючи ролі менторів, організаторів практичних занять і воркшопів. Такий підхід дозволяє молоді формувати навички критичного мислення, командної роботи, підприємницького підходу до вирішення проблем громади та готуватися до активної участі у її розвитку ще до вступу до університету. Наприклад, у Вінницькій області старшокласники разом зі студентами беруть участь у проєктах із цифровізації шкільної освіти, екологічного моніторингу та організації локальних культурних заходів, що формує у них практичні та соціальні компетенції, адаптовані до сучасних викликів [6].

Отже, оновлення освітніх програм через інтеграцію громади, бізнесу та студентів в освітній процес сприяє підвищенню практичної цінності освіти, активізації студентів у житті регіону та формуванню професійних компетенцій, які відповідають сучасним вимогам економіки, соціального розвитку та сталого функціонування територій.

Науково-дослідна співпраця між закладами вищої освіти та територіальними громадами є одним із ключових напрямів інтеграції університетів у розвиток регіонів. Вона забезпечує взаємний обмін знаннями, досвідом, матеріальними ресурсами та інноваційними підходами до вирішення локальних проблем, що значно підвищує ефективність як освітнього, так і соціально-економічного процесу.

Приклади такої співпраці демонструють практичну цінність взаємодії. Зокрема, кафедра економіки Дніпровського університету разом із місцевими громадами проводить комплексний аналіз ефективності програм підтримки малого та середнього бізнесу. У рамках цього

проєкту студенти беруть участь у зборі та обробленні статистичних даних, аналізі локальних ринкових тенденцій, оцінюють вплив інвестиційних ініціатив на розвиток територій і готують аналітичні рекомендації для органів місцевого самоврядування.

Подібні проєкти надають студентам можливість працювати з реальними кейсами та інформацією, що відображає динаміку економічного та соціального розвитку конкретних громад. Вони навчаються складати звіти, проводити дослідження, розробляти прогнози та брати участь у процесі прийняття управлінських рішень. Це сприяє формуванню у студентів практичних навичок аналітичного мислення, здатності працювати в команді, комунікаційних і презентаційних компетенцій, а також розумінню механізмів функціонування місцевого самоврядування та економічного розвитку території.

Крім того, науково-дослідницька співпраця стимулює розвиток викладацького потенціалу та сприяє підвищенню кваліфікації науково-педагогічних кадрів. Викладачі отримують можливість інтегрувати результати локальних досліджень в освітні компоненти, застосовувати новітні методики аналізу та впроваджувати інноваційні підходи у підготовку студентів.

Такий формат взаємодії формує систему освіти, що зорієнтована не лише на академічні знання, а й на практичне застосування наукових досліджень у житті громади, сприяє розвитку інноваційного потенціалу регіонів і зміцненню партнерських відносин між університетами, місцевою владою та громадськими організаціями.

Соціальні та просвітницькі ініціативи університетів у партнерстві з територіальними громадами є важливим елементом формування інтегрованого освітнього середовища, яке поєднує академічну підготовку з активною громадською участю та практичною соціальною діяльністю. Такі ініціативи спрямовані на розвиток у студентів soft skills – навичок комунікації, командної роботи, критичного мислення та креативного підходу до вирішення проблем, а також на підвищення загальної освітньої обізнаності місцевих жителів.

Університети спільно з громадами організують різноманітні заходи: відкриті лекції, семінари, воркшопи, майстер-класи, культурні та просвітницькі події, освітні фестивалі, форуми та тематичні проєкти. Прикладами є: Львівський університет разом із місцевими школами щороку проводить «Тиждень науки», під час якого учні та студенти беруть участь у реальних проєктах, що охоплюють напрями енергоефективності, урбаністики, соціального підприємництва та екології. Учасники працюють у групах, розробляють практичні рішення для локальних проблем, презентують свої результати перед експертною комісією та отримують безпосередній зворотний зв'язок від викладачів, представників громад і бізнесу [8]; Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» є учасником Всеукраїнського марафону професійно зорієнтованих конкурсів «Я обираю своє майбутнє», що є важливим елементом співпраці закладів освіти, обдарованої молоді з університетом [2].

Подібні заходи дозволяють не лише передавати знання, а й активізувати участь місцевих жителів в освітньому процесі, стимулюючи розвиток громадянської активності та підвищення соціальної відповідальності. Студенти отримують можливість набути практичний досвід у проведеної соціальних кампаній, організації просвітницьких подій, залученні партнерів і взаємодії з різними соціальними групами, що формує у них компетенції управління проєктами та міжособистісної комунікації.

Крім того, соціальні та просвітницькі ініціативи сприяють формуванню культури взаємодії між університетом і суспільством, зміцненню довіри до освітніх закладів та створенню платформи для обговорення актуальних соціальних, економічних та екологічних проблем. Такі проєкти підвищують престиж університетів, розширюють горизонти студентів, забезпечують розвиток локальних спільнот і створюють довготривалі партнерства між закладами освіти, місцевою владою та громадськими організаціями.

У результаті чого соціально-просвітницькі ініціативи університетів стають каталізатором не лише освітніх змін, а й сталого розвитку регіонів, забезпечуючи гармонійне поєднання науки, освіти та соціальної активності.

Інфраструктурні та інвестиційні проєкти, що реалізуються у партнерстві ЗВО та територіальних громад, є ключовим напрямом спільної діяльності, оскільки вони поєднують освітній, науковий і соціальний складники розвитку регіонів. Такі проєкти передбачають модернізацію навчальної та наукової інфраструктури, створення сучасних освітніх просторів, спортивних майданчиків, бібліотек, культурних центрів і хабів для креативної та інноваційної діяльності.

Завдяки грантовій та інвестиційній підтримці університети отримують можливість оновити навчальне обладнання, закупити сучасні лабораторні прилади, комп'ютерну техніку, мультимедійні системи та інструменти для практичних досліджень. Наприклад, Черкаський університет у партнерстві з міською радою реалізує програму модернізації лабораторій природничих наук, що дозволяє студентам проводити складні експерименти, використовувати сучасні методики навчання та розвивати власний науковий потенціал. Подібні ініціативи дають змогу не лише підвищити якість освітніх послуг, а й стимулюють розвиток наукових досліджень та інновацій у регіоні.

Окрім освітньої та наукової вигоди, інфраструктурні проєкти сприяють економічному розвитку територій. Модернізовані лабораторії, навчальні центри та культурні простори залучають інвесторів, стимулюють розвиток локального бізнесу та створюють нові робочі місця. Наприклад, спільні проєкти університетів Дніпропетровської та Львівської областей дозволили залучити додаткові кошти з регіональних і міжнародних грантів для модернізації STEM-центрів, що відкрили нові можливості для навчання школярів і студентів і розвитку стартапів і науково-технічних ініціатив [5].

Такі проєкти також мають соціальний ефект, адже створюють комфортні та сучасні простори для навчання, наукової роботи та культурного розвитку місцевих громад.

Вони сприяють інтеграції студентів у життя громади, розвитку міжсекторального партнерства та формуванню позитивного іміджу університетів як активних учасників регіонального розвитку.

Отже, інфраструктурні та інвестиційні проекти виконують подвійне завдання: підвищують якість освітніх і наукових послуг університетів й одночасно стимулюють економічне та соціальне зростання територій, забезпечуючи сталий розвиток регіонів та ефективну взаємодію між ЗВО і громадами.

Цифровізація та впровадження інноваційних рішень у сфері освіти є надзвичайно важливим складником співпраці закладів вищої освіти з територіальними громадами. Сучасні виклики, пов'язані з територіальними обмеженнями, різницею в рівні доступу до освітніх ресурсів і потребою у розвитку цифрової компетентності, зумовлюють необхідність використання дистанційних технологій, цифрових платформ та інтерактивних методик навчання [1].

Одним із прикладів успішної реалізації таких ініціатив є Львівський університет, який спільно з місцевими громадами розробив платформу дистанційного навчання для дорослих і молоді. Ця платформа дозволяє організувати онлайн-курси, вебінари, воркшопи та інші інтерактивні освітні заходи, забезпечуючи доступ до навчання навіть у віддалених населених пунктах, де відсутні можливості для традиційного очного навчання. Завдяки таким технологіям студенти та мешканці громад можуть отримувати якісну освіту незалежно від географічних і соціальних обмежень.

Крім підвищення доступності освіти, цифровізація сприяє формуванню практичних компетенцій у сфері інформаційних технологій і цифрової грамотності. Участь в онлайн-проєктах дозволяє студентам здобувати навички роботи з електронними ресурсами, платформами для аналізу даних, програмними продуктами для моделювання, дистанційного спілкування та управління проєктами. Такі знання є критично важливими у сучасних умовах ринку праці, де цифрова компетентність стає однією з основних вимог для молодих спеціалістів.

Інноваційні цифрові рішення також сприяють соціальній інтеграції та активній участі громадян у житті місцевих спільнот. Через цифрові платформи громадяни можуть долучатися до обговорення локальних ініціатив, участі у навчальних і просвітницьких програмах, а також отримувати доступ до освітніх і наукових ресурсів університетів. Наприклад, Львівський університет реалізує проєкти, які поєднують елементи дистанційного навчання, практичних кейсів і громадських ініціатив, що стимулює розвиток активної громадянської позиції та партнерства між університетом і суспільством.

Отже, цифровізація та інновації в освітньому процесі не лише підвищують якість і доступність освіти, а й формують нові можливості для практичної підготовки студентів, розвитку цифрових компетенцій та інтеграції університетів у соціально-економічний розвиток територіальних громад, створюючи сучасну, адаптивну та інклюзивну освітню екосистему [10].

Реалізація спільних проєктів між ЗВО та територіальними громадами трансформує освітній процес за кількома ключовими напрямками.

По-перше, практико-орієнтованість стає основою освіти. Студенти та викладачі беруть участь у проєктах, що безпосередньо впливають на розвиток місцевих громад, наприклад, у створенні локальних бізнес-планів, організації культурних і соціальних заходів, впровадженні екологічних ініціатив. Це дозволяє студентам отримати не лише теоретичні знання, а й практичний досвід, розвивати компетенції управління, комунікаційні навички та лідерські здібності.

По-друге, підвищується компетентність академічного персоналу та викладачів через залучення до спільних проєктів. Вони мають можливість тестувати нові методики викладання, інтегрувати міждисциплінарні курси, розробляти практичні кейси на основі реальних потреб громади. Наприклад, у Дніпропетровській області викладачі економічних факультетів спільно з органами місцевого самоврядування аналізують ефективність місцевих інвестиційних програм і готують рекомендації, які потім використовуються для підвищення ефективності бюджетування на регіональному рівні.

По-третє, спільні проєкти забезпечують інтернаціоналізацію освіти. Проєкти, зорієнтовані на глобальні виклики, такі як сталий розвиток, енергозбереження, цифровізація, дають студентам можливість брати участь у міжнародних стажуваннях і конференціях, що підвищує престиж університету та покращує позиції українських закладів у світових рейтингах. Наприклад, Львівський університет спільно з громадськими організаціями розробив еко-проєкт, що залучає студентів до участі у міжнародних грантах із розвитку відновлюваної енергетики, що дозволило регіону отримати доступ до сучасних технологій і знань.

По-четверте, соціальна відповідальність стає невід'ємною частиною освітнього процесу. Співпраця ЗВО та громад зміцнює довіру між закладами освіти та місцевим населенням, формує активну громадянську позицію студентів, розвиває культуру взаємодії та партнерства. Такий підхід забезпечує не лише якість освітніх послуг, а й соціальну згуртованість громади, стимулює молодь до участі у громадських ініціативах.

Не менш важливим є формування стратегічного бачення університетів як соціально-орієнтованих установ, здатних інтегрувати академічну діяльність із потребами територій. Це включає розроблення комплексних програм розвитку громад, що охоплюють освітній, науковий, соціальний та економічний складники, а також створення системи мотивації для викладачів і студентів, які беруть участь у проєктній діяльності. Мотиваційні механізми можуть включати матеріальне та кадрове стимулювання, врахування результатів проєктів у системі оцінювання та кар'єрного росту, а також підвищення професійного рівня через участь у науково-дослідних і практичних проєктах.

Залучення міжнародних партнерів і грантових програм розширює ресурсну базу університетів і стимулює обмін

досвідом, що сприяє впровадженню передових практик в освітній процес і розвиток територій. Крім того, активне використання цифрових платформ і дистанційних технологій дозволяє підвищити доступність освіти, розвивати цифрові компетенції студентів і мешканців громад, а також забезпечує ефективний контроль за реалізацією проєктів та оцінку їхньої результативності.

Застосування комплексного підходу до вирішення проблем, що поєднує розвиток партнерств, оптимізацію бюрократичних процедур, формування стратегічного бачення, мотивацію кадрів і цифровізацію, дозволяє ефективно інтегрувати заклади вищої освіти у соціально-економічний розвиток територіальних громад. Це сприяє підвищенню якості освіти, розвитку практичних компетенцій студентів, активізації наукового потенціалу викладачів і створенню стійких і соціально відповідальних спільнот, готових до вирішення сучасних викликів та сталого розвитку регіонів.

Висновки. У результаті проведеного дослідження здійснено комплексний аналіз впливу спільних проєктів закладів вищої освіти та територіальних громад на підвищення якості освітніх послуг у регіональному вимірі. Встановлено, що інституційне партнерство університетів і громад є дієвим механізмом інтеграції освітніх, наукових і соціально-економічних ресурсів, що сприяє формуванню сучасного освітнього середовища, зорієнтованого на практичні потреби регіону.

Доведено, що реалізація спільних освітніх, інфраструктурних та інноваційних проєктів забезпечує

модернізацію матеріально-технічної бази закладів освіти, розширення доступу до сучасного обладнання, цифрових платформ і новітніх технологій навчання. Це, у свою чергу, позитивно впливає на якість підготовки здобувачів освіти, розвиток їхніх професійних, цифрових і соціальних компетентностей, а також підвищує конкурентоспроможність випускників на регіональному ринку праці.

У ході дослідження також встановлено, що співпраця з громадами сприяє посиленню практико-орієнтованості освітнього процесу, розширенню можливостей стажування, залученню студентів до вирішення локальних соціально-економічних проблем, що формує у них навички відповідального громадянства та лідерства. Поряд із цим доведено, що такі проєкти стимулюють розвиток місцевої економіки, активізують інвестиційну діяльність і підвищують соціальну згуртованість територіальних громад.

Отже, результати дослідження підтверджують, що системна реалізація спільних проєктів є важливим чинником підвищення якості освітніх послуг, розвитку людського капіталу та забезпечення сталого розвитку регіонів.

Перспективи подальших наукових розвідок доцільно пов'язати з розробленням кількісних індикаторів оцінювання ефективності партнерства та формуванням моделей масштабування успішних практик на національному рівні, а також визначити бар'єри, які ускладнюють реалізацію спільних проєктів закладів вищої освіти та територіальних громад.

Список використаних джерел

- Бубній С. М. Цифрова компетентність як критичний аспект сучасної професійної освіти. *Академічні візії*. 2024. № 30. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.11025005>
- День відкритих дверей та нагородження переможців Всеукраїнського марафону «Я обираю своє майбутнє»: події. 2026. URL: <https://luguniv.edu.ua/?p=150725> (дата звернення: 02.02.2026)
- Джеха В. Співробітництво територіальних громад – дієвий інструмент регіонального розвитку. *Розвиток територіальних громад: правові, економічні та соціальні аспекти* : матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф., 9 грудня 2024 р. / Миколаївський нац. аграрний ун-т. Миколаїв, 2024. С. 172–177. URL: <https://belus.mnau.edu.ua/files/zbirnik.pdf>
- Кравченко О. І., Хриков Є. М., Васиньова Н. С. Форми взаємодії закладу вищої освіти з територіальними громадами. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2021. № 1 (339). С. 166–167. URL: https://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/11700/%D0%92%D1%96%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%BA%201%28339%29%2C%202021_%D0%A71.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Обговорення проєкту освітньої програми із фахівцями Львівської міської ради / Львівський торговельно економічний університет (ЛТЕУ). 22 січня 2026 р. URL: <https://www.lute.lviv.ua/universitet/novini/novina-detalsnishe/article/obgovorennya-projektu-osvitnoji-programi-iz-fahivcjami-l/?L=802&Hash=ef81766347a88cf522e85e06717188c7>.
- Освіта, наука і практика: інноваційні підходи до вирішення глобальних викликів : тези доповідей учасників міжнар. наук.-практ. конф. / ред. кол.: А. Г. Драбовський, Л. В. Дибчук. Вінниця, 2025. URL: <https://vki.vin.ua/wp-content/uploads/2025/11/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97-30.04.2025.pdf>
- Порадник: Як співпрацювати університетам і громадам. *Альянс українських університетів (АУУ)*. Київ : АУУ. 2024. С. 37–39. URL: https://auu.com.ua/wp-content/uploads/2024/03/poradnyk_web.pdf.
- Участь студентів-урбаністів в Європейському тижні мобільності : новина / Географічний факультет Львівського нац. ун-ту ім. Івана Франка, 23 вересня 2022 р. URL: <https://geography.lnu.edu.ua/news/uchast-studentiv-urbanistiv-v-evropeyskomu-tyzhni-mobilnosti> (дата звернення: 03.02.2026).
- Хриков Є. М. Теоретичні засади взаємодії закладів вищої освіти та територіальних громад. *Держава та регіони*. 2021. № 1 (71). С. 88–93. URL: http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/1_2021/16.pdf
- Цифрова трансформація освіти: теоретико-методичні засади : колективна монографія / за заг. ред. В. П. Сергієнка. Київ : Вид во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. 382 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/745271/1/%21%21%212.01.25_%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F.pdf

References

- Bubnii, S. M. (2024). Tsyfrova kompetentnist yak krytychnyi aspekt suchasnoi profesinnoi osvity [Digital competence as a critical aspect of modern vocational education]. *Akademichni vizii [Academic visions]*, 30. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.11025005> [in Ukrainian].
- Den vidkrytykh dverei ta nahorodzhennia peremozhtsiv vseukrainskoho marafonu «la obyraiui svoie maibutnie»: podii [Open Day and awarding of the winners of the All-Ukrainian Marathon "I Choose My Future": events]. (2026). Retrieved from <https://luguniv.edu.ua/?p=150725> [in Ukrainian].
- Dzhekha, V. (2024). Spivrobotnytstvo terytorialnykh hromad – diievyi instrument rehionalnoho rozvytku [Cooperation of territorial communities is an effective tool for regional development]. In *Rozvytok terytorialnykh hromad: pravovi, ekonomichni ta sotsialni aspekty [Development of territorial communities: legal, economic and social aspects]*: materialy IV Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (pp. 172–177). Mykolaiv. Retrieved from <https://belus.mnau.edu.ua/files/zbirnik.pdf> [in Ukrainian].

4. Kravchenko, O. I., Khrykov, Ye. M., & Vasynova, N. S. (2021). Formy vzaiemodii zakladu vyshchoi osvity z terytorialnyimi hromadamy [Forms of interaction between a higher education institution and territorial communities]. *Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka [Bulletin of Luhansk Taras Shevchenko National University]*, 1 (339), 166-167. Retrieved from https://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/11700/%D0%92%D1%96%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%BA%201%28339%29%2C%202021_%D0%A71.pdf?sequence=1&isAllowed=y [in Ukrainian].
5. Lvivskiy torhovelno ekonomichnyi universytet (LTEU). (2026). *Obhovorennia proiektu osvitnoi prohramy iz fakhivtsiamy Lvivskoi miskoi rady [Discussion of the draft educational program with specialists from the Lviv City Council]*. Retrieved from <https://www.lute.lviv.ua/universitet/novini/novina-detalnishe/article/obgovorennja-proiektu-osvitnoji-programi-iz-fakhivcjami-l/?L=802&cHash=e81766347a88cf522e85e06717188c7> [in Ukrainian].
6. Drabovskiy, A. H., & Dybchuk, L. V. (Eds.). (2025). *Osvita, nauka i praktyka: innovatsiini pidkhody do vyrishennia hlobalnykh vyklykiv [Education, science and practice: innovative approaches to solving global challenges]: tezy dopovidei uchasnykiv mizhnar. nauk.-prakt. konf. Vinnytsia*. Retrieved from <https://vki.vin.ua/wp-content/uploads/2025/11/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97-30.04.2025.pdf> [in Ukrainian].
7. Poradnyk: Yak spivpratsiuvaty universytetam i hromadam [Advisor: How universities and communities can collaborate]. In *Alians ukrainskykh universytetiv (AUU) [Alliance of Ukrainian Universities (AUU)]* (pp. 37-39). Kyiv: AUU. (2024). Retrieved from https://auu.com.ua/wp-content/uploads/2024/03/poradnyk_web.pdf [in Ukrainian].
8. Heohrafichnyi fakultet Lvivskoho nats. un-tu im. Ivana Franka. (2022). *Uchast studentiv-urbanistiv v Yevropeiskomu tyzhni mobilnosti: novyna [Participation of urban planning students in the European Mobility Week: news]*. Retrieved from <https://geography.lnu.edu.ua/news/uchast-studentiv-urbanistiv-v-yevropeyskomu-tyzhni-mobilnosti> [in Ukrainian].
9. Khrykov, Ye. M. (2021). Teoretychni zasady vzaiemodii zakladiv vyshchoi osvity ta terytorialnykh hromad [Theoretical principles of interaction between higher education institutions and territorial communities]. *Derzhava ta rehiony [State and regions]*, 1 (71), 88-93. Retrieved from http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/1_2021/16.pdf [in Ukrainian].
10. Serhienko, V. P. (Ed.). (2024). *Tsyfrova transformatsiia osvity: teoretyko metodychni zasady [Digital transformation of education: theoretical and methodological foundations]: kolektyvna monohrafiia*. Kyiv: Vyd vo UDU imeni Mykhaila Drahomanova. Retrieved from https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/745271/1/%21%21%212.01.25_%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F.pdf [in Ukrainian].

Примітка: матеріал підготовлено в межах реалізації проєкту «Інституціоналізація взаємодії закладу вищої освіти з територіальними громадами як чинник відновлення та збереження людського капіталу в умовах воєнного стану та повоєнної відбудови країни».

Дата надходження до редакції авторського оригіналу: 08.02.2026